

Eerste hulp bij

Eikenprocessierups

De eikenprocessierups te lijf met zijn natuurlijke vijanden

Natuurlijke vijanden

Creëer geschikt leefgebied voor natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups. In een kaal landschap met weinig variatie vinden natuurlijke vijanden zoals sluipwespen, gaasvliegen, mezen en vlermuizen geen plaats om te schuilen, te foerageren of zich voort te planten.

Voorkom monoculturen

Voorkom monoculturen. Maak laanonderbrekingen en pas daar gebiedseigen, inheemse boomsoorten toe zoals berk, populier of linde.

Kruidenvegetatie

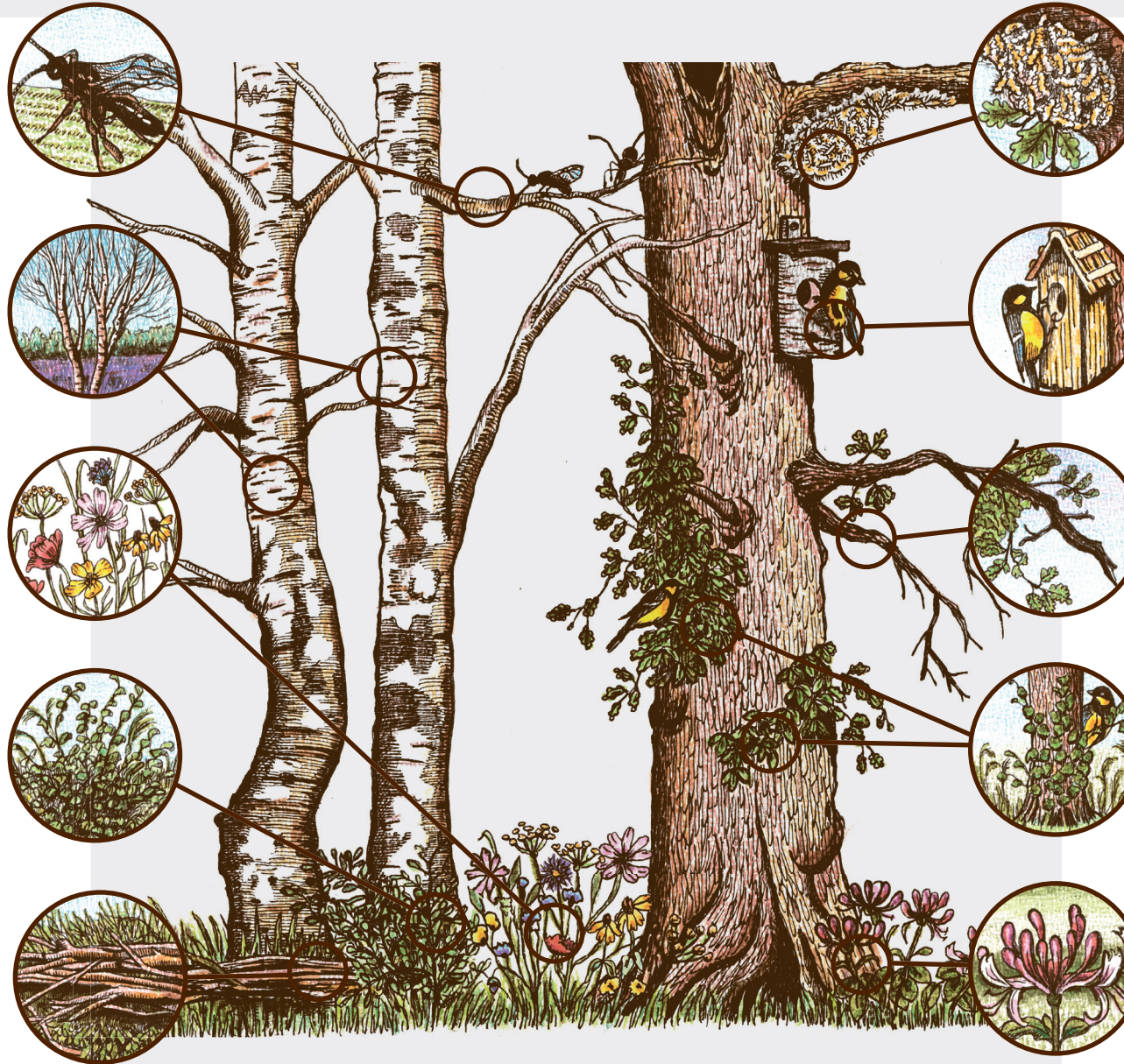
Maai de bermen nog maar één of twee keer per jaar en voer het maaisel af. Maai daarnaast gefaseerd. Zorg dat per maaironde ongeveer tien procent van de vegetatie niet mee gemaaid wordt. Streef bij het beheer naar een zo lang mogelijke bloeiperiode. Zaai bermen zo veel mogelijk in met gebiedseigen, inheemse kruiden en breng verwilderende bol- en stinzengewassen aan.

Natuurlijke opbouw

Streef naar een zo natuurlijk mogelijke opbouw van de vegetatie. Ga voor meer groen op ooghoogte en breng een kruiden- en een struikenetage aan. De traditionele, gemaaide berm vormt een snelweg voor de in processie lopende rupsen. Maak deze route zo gevaarlijk en lastig mogelijk voor ze.

Takkenrillen

Breng takkenrillen aan in de berm. Takkenrillen bieden schuil- en rustgelegenheid voor diverse soorten vogels en insecten. Door het gebied zo aantrekkelijk mogelijk te maken voor natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups kunnen zij de rol van actieve bestrijder op zich nemen.

Nesten

Haal nesten die geen overlast veroorzaken niet per definitie weg. In de nesten leven talloze natuurlijke vijanden van de eikenprocessierups zoals larven van de gaasvlieg die belangrijk zijn in de bestrijding.

Nestkastjes

Hang nestkastjes op om broedgelegenheid te creëren voor diverse vogelsoorten zoals kool- en pimpelmezen. Kool- en pimpelmezen eten de rupsen. Houd bij je inrichting rekening met de vier v's die voor vogels belangrijk zijn: voortplanting, voedsel, veiligheid en variatie.

Dood hout

Laat afgestorven takken die geen veiligheidsrisico's opleveren hangen. Op dood hout ontwikkelen en vestigen zich tal van schimmels en insecten die bijdragen aan een veerkrachtiger en meer divers ecosysteem.

Stamschot

Probeer stamschot zoveel mogelijk te handhaven. Stamschot biedt schuilgelegenheid voor vogels. Stamschot zorgt daarnaast voor schaduw op de stam. Eikenprocessierupsen prefereren zonnige plekken en zullen zich niet gauw vestigen op de schaduwrijke plekken tussen het stamschot.

Stamvoet

Maai het gebied rondom de stamvoet van de bomen niet. Rondom de stamvoet ontwikkelen zich klimplanten zoals wilde kamperfoelie en klimop die een groot deel van de stamvoet begroeien. In deze soorten huizen diverse natuurlijke vijanden. Het maaien van de stamvoet is daarnaast erg kostbaar en leidt vaak tot beschadiging van de boom.

Problematiek

De afgelopen decennia maakte de eikenprocessierups een opmars in Nederland. Door de massale aanplant van lange eikenlanen en het verdwijnen van natuurlijke vijanden van de rups, ontstond een snelweg waarover de rups zich in razend tempo verspreidde. Dat, in combinatie met de milde winters van de afgelopen jaren, heeft ertoe geleid dat de rups een ware plaag is geworden. Door de explosieve toename zitten veel beheerders en eigenaren van eiken met de handen in het haar.

Aanpak

Natuurlijke beheersing

Van Helvoirt Groenprojecten en haar partners onderzoeken al jaren methodes om de eikenprocessierups op natuurlijke wijze te beheersen. Hiervoor zijn diverse pilots uitgevoerd, met veelbelovende resultaten. Voor natuurlijke beheersing is een afwisselend landschap nodig met een variërende vegetatie die insecten en vogels aantrekt. Zo ontstaat op termijn een evenwichtig en veerkrachtig ecosysteem, dat de populatie eikenprocessierupsen bestrijdt.

De eikenprocessierups heeft veel natuurlijke vijanden, zoals sluipwespen, gaasvliegen, mezen en vleermuizen. Door deze soorten een geschikt leefgebied te bieden -op plaatsen met veel eiken- nemen zij de rol van actieve bestrijder op zich. Natuurlijke beheersing van de eikenprocessierups vraagt altijd om maatwerk en een planmatige aanpak. Op de voorzijde van deze factsheet vindt u een aantal methoden waarmee u kunt toetsen of de omgeving van uw eiken 'eikenprocessierups-proof' is.

Directe aanpak

De natuurlijke beheersing van de eikenprocessierups is een proces van de lange adem. Op plaatsen waar men veel last ervaart -zoals schoolpleinen en ziekenhuizen- voeren wij 'symptoombestrijding' uit. Dat doen we door de nesten weg te zuigen. Dit is een jaarlijks terugkerende aanpak die op lange termijn niet tot de oplossing leidt. Het is daarom raadzaam om niet alleen nesten weg te zuigen, maar ook aanpassingen te doen aan het landschap waarin de eiken staan zodat de overlast beheersbaar wordt. Met beide facetten helpen wij u graag op weg!

Colofon

Uitgave: Van Helvoirt Groenprojecten
Tekst: Frank van Irsel
Vormgeving: YURR studio
Illustraties: Cees Verhaaf
Drukkerwerk: Deze factsheet is afgedrukt met bio-inkt op duurzaam, houtvrij Stone Paper.

Copyright: Deze uitgaven of delen ervan mogen niet zonder schriftelijke toestemming van Van Helvoirt Groenprojecten B.V. worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden. Het auteursrecht van de illustraties ligt bij de illustrator. Voor eventueel gebruik van de illustraties dient vooraf toestemming te worden gevraagd via Van Helvoirt Groenprojecten B.V.

Aan de slag

Samen met u doorlopen we een aantal stappen die leiden tot een veerkrachtiger ecosysteem.

01. Omgevingsscan
Middels een scan worden de ecologische omstandigheden en de ontbrekende schakels in het ecosysteem in kaart gebracht.
02. Symptoombestrijding
Op risicolocaties worden de nesten weggezogen.
03. Plan van aanpak
Maatregelen, risico's, prioriteiten voor het ecosysteem en beschrijving van het einddoel.
04. Uitvoering van de maatregelen in het veld
05. Jaarlijkse monitoring van de effecten
06. Eventuele bijsturing met extra maatregelen om tot het gewenste einddoel te komen

Meer weten?

Wilt u weten hoe u het ecosysteem bij uw eiken versterkt? Neem contact op met één van onze adviseurs via: info@vanhelvoirtgroenprojecten.nl of (013) 540 82 00.

Ervaart u een plaag en wilt u direct ingrijpen? Vul dan gemakkelijk en snel het opdrachtformulier in via onze website: www.vanhelvoirtgroenprojecten.nl.

Onze partners:

